

Kliimaministri määruse „Majandus- ja taristuministri 20. detsembri 2021. a määruse nr 81 „Korterelamute rekonstrueerimise toetamine“ muutmise“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Määrus kehtestatakse välissuhtlemisseaduse § 8 lõike 4 ja Vabariigi Valitsuse 29. novembri 2021. a määruse nr 108 „Taaste- ja vastupidavuskava elluviimise korraldus ja toetuse andmise üldtingimused” § 8 lõike 1 alusel.

Määrus on koostatud kliimaministri määrusena, kuna peaministri 19.04.2023. a korralduse nr 25 „Ministrite pädevus ministeeriumi juhtimisel ja ministrite vastutusvaldkonnad“ punkti 4 kohaselt kuulub elamumajandus kliimaministri vastutusvaldkonda.

Määrust muudetakse seoses uute vähese tähtsusega abi (edaspidi *VTA*) määruste jõustumisega 1. jaanuaril 2024. a. Kavandatavad muudatused on tehnilised. Ühtlasi lisatakse toetatav tegevus – energiaauditi tegemine ja kaotatakse toetuse piirsumma.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja koostas ning keeletoimetuse tegi Kliimaministeeriumi ehituse ja elukeskkonna osakonna peaspetsialist Kaie Kunst (tel: 625 6366, e-post: kaie.kunst@kliimaministeerium.ee). Eelnõu juriidilist kvaliteeti kontrollis Kliimaministeeriumi õigusosakonna jurist Rene Lauk (tel: 626 2948, e-post: rene.lauk@kliimaministeerium.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb seitsmest punktist.

Punktiga 1 kavandatava muudatusega asendatakse dateeritud standardiviide EVS 932:2017 dateerimata viitega EVS 932, mis tagab, et järgida tuleb standardi viimast kehtivat versiooni koos kõigi hilisemate muudatustega ning standardi uustöötamise korral ei ole vaja määrust muuta.

Punktidega 2, 5 ja 6 kavandatavad muudatused seonduvad uute VTA määruste jõustumisega.

Määruse § 18 lõike 1 kohaselt võib toetust taotleda nii korteriühistu kui kohaliku omavalitsuse üksus (edaspidi *KOV*).

Toetuse lugemisel abiks või mitteabiks lähtub abi andja riigiabi tingimustest, mis peavad olema üheaegselt täidetud, et toetust saaks lugeda riigiabiks. Toetuse kontekstis tuleks tuvastada, kas toetuse taotleja tegeleb majandustegevusega või moonutab või võib võimaliku abi saamine moonutada konkurentsi ja mõjutada kaubandust liikmesriikide vahel.

Korterelamute rekonstrueerimise toetuse raames korteriühistutele antav toetus ei täida kõiki riigiabi kriteeriume ning ka seetõttu ei saa väita, et tegemist on riigiabiga. Kõnealune

abimeede ei moonuta ega oma ka potentsiaali moonutada konkurentsi ja kaubandust Euroopa Liidu riikide vahel. Avaliku sektori toetus on ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 alusel riigiabi üksnes siis, kui see „kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist“, ja ainult niivõrd, kuivõrd see „kahjustab liikmesriikide vahelist kaubandust“.

KOV-i puhul on tegemist riigiabiga kuna sotsiaalmaja haldamine KOV-i poolt loetakse majandustegevuseks, mistõttu tuleb neile abi andmisel järgida riigiabi reegleid.

Määruse alusel on võimalik anda riigiabi komisjoni 20. detsembri 2011.a otsuse alusel, st üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele võib anda abi kuni 15 miljonit eurot aastas.

Abi andmisel komisjoni 20. detsembri 2011.a otsuse alusel on oluline, et taotleja esitab koos taotlusega õigusakti, millest tuleneb üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamise kohustus. Vald või linn saab toetust taotleda ainult siis, kui tervikuna tema omandis olevas korterelamus on kõik korteriomandid KOV-i sotsiaal- või munitsipaaleluruumid.

Vähese tähtsusega abi ei ole meetme raames seni antud. Samas on kerkinud küsimus vähese tähtsusega abi võimalikkusest juhul, kui juriidilisele isikule kuulub korter rekonstrueeritavas hoones. Võimalik lahendus on märkida taotluse rahuldamise otsuses ka info vähese tähtsusega abi kohta ja teavitada, et vahendusasutus võib tagantjärele abi anda (tuues välja ka summa) ning paluda sellega arvestada.

Alates 1. jaanuarist 2024. a kehtib VTA andmisel komisjoni määrus (EL) 2023/2831. VTA ülemmäär tõusis 300 000 euronit ettevõtja kohta kolme aasta jooksul. Kui eelmise VTA määruse puhul kehtis VTA ülemmäär kolme majandusaasta (jooksev ja kaks eelmist) kohta, siis alates 1. jaanuarist 2024. a kehtib ülemmäär kolme aasta kohta ehk ülemmäär arvestatakse jooksvalt (abi andmise kuupäevast kolm aastat tagasi). Üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavale ettevõtjale võib anda VTA-d kolme aasta jooksul 750 000 eurot vastavalt komisjoni määrusele (EL) 2023/2832¹.

Kavandatavate muudatustega viiakse regulatsioon kooskõlla VTA uute määrustega.

Punktiga 3 lisatakse toetatava tegevusena energiaauditi tegemine.

Mõõtmistele ja kogutud andmetele tuginev analüüs selgitab energiakasutust hoones, annab ülevaate hoone tehnilisest seisukorrast, energiakadudest ning võimalikest meetmetest energia ja kütuse kokkuhoiuks ja sisekliima parandamiseks. Energiaauditis sisalduvad andmed erinevate rekonstrueerimistööde tulemusena saavutatavate energiasäästu määrade kohta. Energiaauditis tuuakse välja võimalikud rekonstrueerimistööde paketid koos paketi nimetatud tööde koosmõjuna saavutatava energiasäästuga. Energiaauditi tegemise toetamise eesmärgiks on veenda ja julgustada rekonstrueerimist vajava elamu omanikke rekonstrueerimistööid läbi viima.

Punktiga 4 kaotatakse toetuse piirsumma eesmärgiga tagada lubatud toetuse osakaalu projekti kogueelarvest, tasakaalustada ehitushindu ja julgustada suurte korteriühistute

¹ [Vähese tähtsusega abi | Rahandusministeerium \(fin.ee\)](#), kätte saadav seisuga 7.3.2024

toetusmeetmesse sisenemist. Muudatuse jõustumine on vajalikuks garantiiks toetuse eesmärkide saavutamisel.

Punktiga 7 täiendatakse määrust rakendussättega, mille kohaselt kohaldatakse VTA muudatusi tagasiulatuvalt alates 1. jaanuarist 2024. a, mil horisontaalse ja üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtetele antava VTA määrused jõustusid.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas komisjoni määrusega (EL) nr 2023/2831, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 2023/2831, 15.12.2023, lk 1–12) ja komisjoni määrusega (EL) nr 2023/2832, Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele antava vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 2023/2832, 15.12.2023, lk 1–12).

4. Määruse mõjud

Eelnõuga viiakse määrus vastavusse VTA andmise uute määrustega. Lisatakse toetatav tegevus – energiaauditi tegemine ja kaotatakse toetuse piirsumma eesmärgiga tagada toetuse andmise tulemuste saavutamine.

Otsene mõju elu- ja looduskeskkonnale, regionaalarengule ning laiemalt majandusele tuleneb toetuse kaudu, mitte eelnõust, mille mõju on pigem kaudne aidates kaasa toetuse andmise eesmärkide saavutamisele.

Määruse rakendamisega ei kaasne olulist mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele, sotsiaalvaldkonnale, riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele või muud otsest või kaudset olulist mõju.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega ei kaasne lisakulusid ega -tulusid ega täiendavaid tegevusi kohaliku omavalitsuse üksustele ega riigile.

Toetust rahastatakse Euroopa Liidu taaste- ja vastupidavusraha korterelamute rekonstrueerimiseks ettenähtud vahenditest. Esitatud on 10 toetuse taotlust ca 3,9 mln euro mahus. Toetuse kogueelarve on 9,4 mln eurot.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine ja huvigruppide kaasamine ning avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi vahendusel Rahandusministeeriumile ja Riigi Tugiteenuste Keskusele kooskõlastamiseks.

Rahandusministeerium kooskõlastas eelnõu märkustega. Riigi Tugiteenuste Keskus kooskõlastas eelnõu märkusteta.

Esitatud märkused ja ettepanekud ning nendega arvestamine või arvestamata jätmise põhjendus on seletuskirja lisan.

Arvestatud ja arvestamata jäetud märkuste ja ettepanekute tabel

Märkuste ja ettepanekute esitaja	Märkuste ja ettepanekute sisu	Arvestatud või arvestamata jätmise põhjendus
Rahandusministeerium	Eelnõus tuleb Euroopa Komisjoni vähese tähtsusega abi määruste pealkirjadest välja jätta lühend „nr“, kuna uute määruste pealkirjades sellist lühendit ei ole.	Arvestatud
	Seletuskirjas tuleks kajastada vaid eelnõuga tehtavaid muudatusi. Praegu on seletuskirjas viidatud ka kehtetutele Euroopa Komisjoni vähese tähtsusega abi määrustele ((EL) nr 1407/2013 ja (EL) nr 360/2012).	Arvestatud